

24.87x33.28	31	עמוד 30	ידיעות מודיעין	01/2012	30283358-2
מכון חרו - 29450					

מטפלים בחדרי חדרים

מתוך עשרות דיווחים על חשדות לתקיפה מינית של ילדים במודיעין ובמודיעין עילית בשנת 2010, נחקרו 24 ילדים בלבד | הסיבה: מחסור בתקנים ובמשאבים | אך נראה כי דווקא בקהילה החרדית מתחילים להתמודד עם הבעיה הקשה | קורס של מכון "חרוב" מלמד אנשי מקצוע איך לטפל בילדים נפגעי תקיפה מינית מהציבור החרדי | "החברה החרדית נמצאת באיזשהו מהפך", אומרת טלי שלומי ממודיעין, המרכזת את התוכנית למטפלים חרדים

טל טביומי

בשנת 2010

נחקרו על ידי חוקרי ילדים 9,624 ילדים ער גיל 14 שנפגעו מעבירות מין ואלמות - כך על פי דו"ח המועצה לשלום הילד שפורסם השבוע. אחד מהנתונים המרשימים בדו"ח הוא שלמרות עלייה בצ"ר כים ובבעיות הנוגעות לילדים, אין בהתאמה עלייה במספר התקנים והמשאבים המוקצים לצורך התמודדות עם המצב. יותר ויותר ילדים זקוקים לחוקי רי נועה, מטפלים ושירותי רווחה. כמות הרווחים והפניות ללשכות הרווחה בעלייה, אך הכוחות להתיי מורד עם המצב אינם עולים בהתאם לנתונים הקשים בשטח. הבעיה חריפה במיוחד בקרב הציבור החרדי הוקו למענה המתאם למאפייניו היחודיים. כך, על אף דיווח על חשד ל-120 מקרים של התעללות מינית כמודיעין עילית, 12 ילדים בלבד נחקרו על ידי חוקרי נועה. לשם השוואה, כמודיעין דווח על חשד ל-61 מקרים וגם כאן נחקרו 12 ילדים בלבד. לראשונה נראה שהציבור החרדי מתחיל ליישר מבט ולהתמודד עם הקונפליקטים הגדולים והקשים בנושא.

מכון "חרוב" שהיה שותף לכתיבת הדו"ח של המועצה לשלום הילד עוסק בהכשרת אנשי מקצוע ממגוון תחומים להתמודדות עם התעללות בילדים בקרב מטפלים, כגון עובדים סוציאליים ופסיכולוגים בכירים ובמקצועות נוספים הנוגעים בחיי אותם ילדים כמו עורכי דין, רופאים, אחיות טיפת חלב, ועוד. כל זאת על מנת להרחיב את המעגלים שיוכלו לזהות,

לאחר ולטפל באותם ילדים שנפגעו. באחרונה פתח המכון קורס מיוחד לטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית מהציבור החרדי. "החברה החרדית נמצאת באיזשהו מהפך, ננקודה שהם רואים שהם חייבים להתמודד והם גם רוצים לעשות את זה. אף אחד לא שמח שזה בא על ביתו, אבל הם מתחילים להרים את הכפפה ולהתמודד", אומרת טלי שלומי (42), עובדת סוציאלית בהכשרתה, חילונית ממודיעין, המרכזת את התוכנית למטפלים חרדים. "הנושא של פגיעה מינית בילדים היה במשך שנים רבות טאבו בחיי רה החרדית. נושא שלא הודו בכלל שיכול להתקיים בחברה בה זה נוגד כל כך את תפיסת העולם הדתית. התודעה היתה שזה משהו שאינו שייך לעולם שלהם, אלא משהו מבחוץ, ולכן אסור ואין טעם להתייחס לזה. אבל ילדים נפגעו, ובשלב מסוים אי אפשר היה להמשיך להתעלם".

הפנייה הראשונית אל מכון חרוב נעשתה על ידי עיריית בני ברק שיחד עם המרכז לילד ולמש" פחה הבינו שיש בעיה שלא ניתן להתעלם ממנה. "זה דורש לא מעט אומץ לבוא ולהגיד בחברה סגורה כמו החברה החרדית שיש את הרברים הנוראים האלה גם ב'קהילה שלנו'". הנכונות לקבל את הכלים ממרכזי סיוע לתקיפה מינית במרכז למשפחה וילד בכני ברק חשפה את קצה הנגע, וכמרכז החירוי שנתן מענה ייחודי המתאם לציבור החרדי החלו להגיע פניות מכל רחבי הארץ אל המרכז בכני ברק. אבל כמרכז עירוני לא ניתן היה לתת מענה ברמה הארצית, וכי עשתה פנייה למכון חרוב על מנת להרחיב את מעגל

המטפלים בקרב הציבור החרדי. "היום אנשים פונים אבל אין מי שיטפל", אומרת שלומי. "חשוב להם מאוד שזה יהיה מישהו חרדי שמכיר אותם ואת התרבות, ולא ללכת לחילוני שלא יבין את כל הניואנסים. בהרבה מובנים בצדק, כי מדובר בנושא שהפער התרבותי מאוד יקשה על הטיפול וחשוב להבין את העולם הזה".

מפחדים לדבר על זה

כששלומי מספרת על המאפיינים התרבותיים והשפעותיהם על הפגיעה בילדים היא מאתרת גם את הגורמים שמגבירים את הסיכון ואת המחסומים שמונעים ריחוק וטיפול. "כשילד חרדי מחונך מגיל אפס על עורה לזולת ברור לו שאם מבוגר גם זר לח" לוטין, מבקש עזרה הוא יעזור לו ויילד איתו. בציבור החרדי לא היתה מודעות להזהיר את הילדים. הח" ברה החרדית מייצרת עולם פנימי שבו הילדים לא חשופים למחשבה על סכנות. לא מדווחים בחדשות על אונס או פגיעות כאלה. הנאיביות הזו לצד האמונה הגדול של הילדים במבוגרים יוצרת כר פורה לפגעי עות בילדים".

איך זה בא לידי ביטוי בשטח? "אנחנו יודעים שפרופילים בוחרים להתחפש ולהגיע לשכונות חרדיות מתוך ההנחה שיהיה להם קל יותר לפתות את הילדים החרדים בגלל התמימות הזו. המחויבות לכבד כל מבוגר, ועוד יותר רב או מלמד יוצרת סיטואציה בה לילדים מאוד קשה

טלי שלומי:
הנושא של פגיעה מינית בילדים היה במשך שנים רבות טאבו בחברה החרדית. אבל ילדים נפגעו, ובשלב מסויים אי אפשר היה להמשיך להתעלם"

9,624 ילדים עד גיל 14
 נחקרו בחשר שנפגשו
 מעבירות מין ואלמות
 ■ צילום הסחפה
 אינגרס אופן

ילד יכול לספר ולהאשים מישהו. הלשנה על הרב או על כל אדם מבוגר אסורה מבינתו. בוודאי אם אותו מבוגר איים עליו שאסור לו לספר. מעבר לכך, גם אם הילד סיפר להורים, לספר ולהתלונן ולהי שוף זה משהו שיכול לפגוע בכל המשפחה, בשידור כים של הילדים, ביחסים עם השכנים. מעבר לפגיעה הנפשית לכל החיים, החברה לא מתייחסת בסלהנות לנפגעים בנושא המיני, אלא זוכרת להם את זה. זה קורה גם בחברה ההילוגית, ובוודאי בהברות סגורות. ראינו איך משפחה של ילדה בקיבוץ נאלצה להיות זו שעזבה את המקום. ובוודאי שבהבר שבה יש ערך לכתולים רבר כזה מכתים. עצם הדיווח מכתים את כל המשפחה. אם רב גדול יעשה משהו לילד זה מאוד לא פשוט לקום מולו. החברה מאוד מתקשה להאמין שאדם במעמד רחוני גבוה יבצע כאלה דברים. אנחי נו רואים את הדבקות של התלמידים של הרב מוטי

ליים" בו נעצרו שלושה בוגרים שהתעללו בעשרות ילדים, המשיך ליצור תהורה בציבור ההרדי במעגל לים הפנימיים של החברה.

"הנתונים הרמוגרפיים משפיעים על היקף הפי גיעות. העובדה שמדובר במשפחות מרובות ילדים אומרת שאם יש פגיעה או זה היה ביותר מילד אחה. מלמר פרופיל יוכל לצערנו לפגוע בהרבה מאוד ילדים ונערים בגלל שהוא זוכה לאמון מאוד גדול וכי כזה. גם העובדה שהילדים נמצאים רוב היום מחוץ לבית מגבירה את הסיכון".

לסכנה הוו מצטרפת השתיקה של חברה סגורה מול הרשויות, והקונפליקטים הקיימים אצל כל ילד שעובר. התעללות מינית מתעצמים יותר. "הקונפליקט הוא קיצוני יותר כי בעור שילד חילוני כבר מגיל צעיר סופג את הרעיון שיש לו זכויות משלו, או בעולם של ערכים של כבוד לאדם מבוגר איך

לרוה על מה שקרה להם. גם כאשר מתבצעת פגיעה הם הרבה מאוד פעמים לא יודעים איך אפילו לספר כי הם לא מכירים את הסרמינולוגיה, איך לתאר. הם לא יבואו ויגידו אונס או אפילו איבר מין. יש מרחק מאוד גדול בשפה. הם יגידו במקום איבר מין 'למטה' או 'מקל'. הם ידעו אולי להגיד על מי שתקף אותם אולי 'רע' או 'חזיר', כי הזיר מבחינתם זה המילה הכי מועזעת שהם יוכלו להגיד וררכה לבטא שמה שהוא עשה היה תועבה. כשאם תשמע את בנה אומר ש'רבי חזיר' היא עדיין לא מתארת לעצמה כמה מדובה, גם אם היא תתחיל לחשוב שמהו לא בסדר, יש עוד מרחק גדול בגלל השפה".

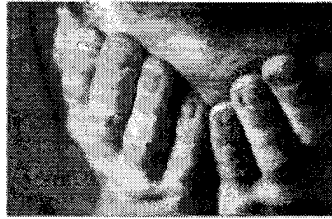
בשנים האחרונות נתגלו מספר מקרים קשים במיוחד של פגיעות וניצול מיני של 30 ילדים הרדיים על ידי בוגרים. חלק מהאירועים נאסרו לפרסום, אך מה שזכה לכינוי "הפגיעה ההמוני בירוש"

ילדים בסיון	ילדים המוכרים למחלקות לשירותים חברתיים	תלמידי העל יסודי שנשרו ממערכת החינוך	אחוז ילדים החיים מתחת לקו העוני	ילדים שנחקרו ונתעללו במשפחה כנפגעי עבירות מין	
358 (1.2 אחוזים)	2,100 (6.8 אחוזים)	56 (0.8 אחוזים)	0.4	34	מודיעין
550 (1.8 אחוזים)	7,100 (23.5 אחוז מכלל ילדי היישוב)	167 (4.3 אחוזים)	77	19	מודיעין עילית

■ הנתונים מתוך דו"ח הסועצה הלאומית לשלום הילד לשנת 2010 שפורסם השבוע.

14.08x32.32	33	עמוד 30	ידיעות מודיעין	01/2012	30283389-6
מכון חרו - 29450					

מטפלים בחדרי חדרים

אלון שלמרות כל התלונות והחקירה מסרבים להאמין שרב עשה כזה רב. וקל וחומר בציבור החרדי.

בעזרת הרבנים

לדברי שלומי, במחלקת הרוחה במודיעין עילית התחולל מהפך בכל הנושא של התמודדות עם תקיפה מינית בקרב ילדי דים על ידי גיוס תמיכה של רבנים כפועלה של מחלקת הרוחה. "חייבים להבין שבחברה החרדית ההכשר של הרבנים ללשכות וארגוני הרוחה הוא קריטי ומשפיע על הנכונות של הציבור לשתף פעולה. במודיעין עילית זה בפירוש הישג שהתאפשר להיכנס לבתי הספר ולקדם תוכניות מניעה בתחום".

הקורס הראשון של מכון חרו נפתח לפני שנה והשתתפו בו 20 נשים חרדיות מתחומי העבודה הסוציאלית, פסיכולוגיה ומטפלות באמנות מכל הארץ. 20 נשים נוספות החלו את הקורס בסוף השנה במכללה החרדית בירושלים ועוד 20 במרכז ההכשרה בבני ברק. התקווה היא שבחודש פברואר השנה תיפתח גם קורס זה לגברים שיוכלו לתת מענה לבנים. "אנחנו מקווים שהכשרה רחבת המטפלים הללו, 80 אנשי מקצוע שמגיעים מכל רחבי הארץ ויוכלו לצאת לשטח ולטפל יישנו את המצב הנוכחי שבו אין מטפלים. אין לכל אותם ילדים כתובת", אומרת שלומי.

במסגרת הקורס נדרשו המשתתפות ליוזם פרויקט בקהילה ולהטמיע את הנושא. בין הפרויקטים שנעשו אחת המשתתפות ערכה שיחה לגשות רבנים, חלקם קיימו הרצאות לצוות בבתי ספר וגני ילדים, ואחת המשתתפות כתבה ספר העוסק בשמירת סוד ומציף את הנושא מתי אפשר לשמור סוד ומתי חשוב לספר ולשתף, בשפה המתאמת לעולם הערכים החרדי. השינוי שמ' תרחש היום נוגע להכשרת אנשי מקצוע מתוך המגזר לטיפול בתחום הפגיעות המיניות, תמיכה של רבנים בהגברת המודעות וכנסים הפוגים לאנשי היגוד החרדים להגביר את המוגנות של הילדים. "לצר החינוך לעזרה לזולת מלמדים היום לשים רגש על 'נשמרתם לנפשותיכם', ושלא הולכים עם מישהו זה זה משהו חדש שקריטי בתחום של פגיעות מיניות. הנשים שמגיעות לקורס הן מאוד אמיצות ופורצות דרך. עצם זה שהיא מוכנה להגיד בקול שהיא מטפלת במה שעד עכשיו נאמר בקושי בחדרי חדרים, זאת כבר אמירה. הן עומדות בחזית, ולעיתים חוטפות".

מה זאת אומרת חוטפות?

"יש מי שיאשימו אותן בכל התופעה. שעצם ההכרה שלהן בכאלה רבנים נותנת לזה לגטימציה, ושאלם הן לא היו מדברות על זה, זה לא היה קורה. אני רואה את זה שהחברה החרדית בשינוי ולכן יש גם את הקשיים ויש גם את הנכונות. קשה לומר שיש נקודת אור בנושא כזה, אבל הנשים האלה הן בפירוש הצלה. החברה החרדית לא תפנה החוצה".

את חושבת שיש גם יתרונות לציבור החרדי בהתמודדות

הזו?

"קשה לומר. אני חושבת שלחברה החרדית יש את הכוחות להילחם. הם יודעים לנהל מאבק ולהוקיע מקרבם מישהו אם צריך. אני מאוד מעריכה את הנכונות להילחם ולטפל. זה לא סריוויאלי. זה משהו מאוד קשה שכולל התנגשות עם לא מעט ערכים עבורם. אבל השינוי שמתחולל זה משהו גדול בעיניי".

מדוע חיים יותר?

"הריווח אינו משקף את המצב בפועל גם בחברה הכללית, ובחברתנו שבחברה סגורה שאינה רואה ברשויות כתובת. ברור לנו ואנו יודעים להעריך שמדובר באחוזים גבוהים הרבה יותר. אבל בהחלט חל שינוי בחברה החרדית. זו לא היתה חברה שידעה או רצתה לצרוך שירותים של רווחה וכיום יש יותר פניות".

טלי שלומי ■ צילום: טל טנינום

שלומי: "הנשים שמגיעות לקורס הן מאוד אמיצות ופורצות דרך. עצם זה שהיא מוכנה להגיד בקול שהיא מטפלת במה שעד עכשיו נאמר בקושי בחדרי חדרים, זאת כבר אמירה. הן עומדות בחזית, ולעיתים חוטפות"